

До спеціалізованої вченої ради
Д 44.877.01 у Вищому навчальному
закладі Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Алхасова Саміра Яшар огли
«Державне регулювання кооперативного сектору національної економіки»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 - економіка та управління національним
господарством**

Актуальність теми дослідження

Багаторічний світовий досвід переконливо свідчить про те, що успішний розвиток економіки значною мірою забезпечується функціонуванням кооперативного сектору. При цьому, не залежно від особливостей національної економіки окремо взятої країни, успіх цього важливого соціально-орієнтованого сектору залежить від дотримання кооперативами міжнародних принципів і рекомендацій міжнародних організацій. Важливу роль у цьому зв'язку відіграє держава. Визнаючи соціальну місію кооперативів, вона шляхом регуляторного впливу здатна забезпечити розвиток кооперативного сектору економіки.

Проте, у переважній більшості пострадянських країн, у тому числі й Україні, державне регулювання цього сектору є недосконалим. Ця обставина обумовлює необхідність наукових розробок щодо формування ефективних механізмів державного регулювання кооперативного сектору національної економіки. Саме цій науково-практичній проблемі присвячено дисертаційне дослідження Алхасова Саміра Яшар огли, що й визначає його актуальність та науково-практичну цінність.

Зв'язок роботи з науковими планами і темами

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», зокрема, Полтавського регіонального центру досліджень і сприяння розвитку кооперації, за темою «Проблеми та перспективи розвитку кооперативного сектору

національної економіки» (номер державної реєстрації 0111U000627). Науковий внесок автора дисертації у дослідження зазначеної теми полягає у розробці науково-практичних рекомендацій щодо формуванні ефективного механізму державного регулювання кооперативного сектора національної економіки.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертації чітко сформульовані мета та завдання, об'єкт і предмет дослідження. Результати і висновки дисертації отримано автором на основі застосування широкого спектру методів, зокрема: абстрактно-логічного, індукції та дедукції, комплексного і системного підходу, зіставлення, історико-ретроспективного, причинно-наслідкового та економіко-статистичного й економіко-математичного аналізу (кореляції), експертних оцінок, SWOT-аналізу.

Достовірність основних результатів, запропоновані автором наукові положення, висновки і рекомендації ґрунтуються на аналізі праць праці вчених-економістів і юристів, законодавчих та нормативно-правових актів органів державної влади України та Азербайджану, резолюціях Міжнародної організації праці з питань державного регулювання кооперативного сектора економіки, інформації довідково-інформаційних видання, публікаціях періодичних, кооперативних і інтернет-видань, матеріалах науково-практичних конференцій та інформаційно-аналітичних матеріалах науково-дослідних установ, енциклопедичній та довідковій літературі.

Висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, містять нові наукові положення щодо підвищення ефективності державного регулювання кооперативного сектора національної економіки.

Наукова новизна результатів дослідження

Наукова новизна положень роботи полягає у поглибленні теоретичних положень та методичних підходів до формування ефективної політики державного регулювання кооперативного сектора національної економіки.

Дисертантом отримані наукові результати, серед яких можна виділити основні.

1. Концептуальний підхід до стратегічного розвитку кооперативного сектора національної економіки, що на відміну від існуючих, обґрунтовує цілі, принципи та завдання державної політики розвитку кооперативного сектора за видами кооперації; визначає правове, організаційне, фінансове, наукове, кадрове, інформаційне забезпечення, а також заходи для проведення моніторингу за дотриманням кооперативних принципів.

2. Визначення категорії «кооперативний сектор економіки», що, на відміну від існуючих визначень, запропоновано розглядати як унікальну частину некомерційного сектора національної економіки, представлену системою різних видів кооперативних організацій і їх об'єднань, що діють на основі міжнародних кооперативних принципів.

3. Механізм державного регулювання кооперативного сектора економіки, особливістю якого є синтез активного типу регулювання з забезпеченням автономності функціонування кооперативів за умови дотримання ними чинного законодавства, а також залучення до процесу державного регулювання кооперативного сектора економіки громадських інститутів, що дозволило підвищити ефективність державного регулювання кооперативного сектору;

4. Визначення терміна «державне регулювання кооперативного сектора економіки», що, на відміну від існуючих визначень, запропоновано розглядати як комплекс заходів держави адміністративного та економічного характеру, що враховують соціально-економічні особливості функціонування кооперативів (неприбуткову економічну природу і соціальну місію) й спрямованих на ефективний розвиток кооперативного сектора економіки.

5. Концептуальні напрямки організації державного регулювання кооперативного сектора економіки, що, на відміну від існуючих, передбачають: правове забезпечення рівних умов функціонування кооперативних організацій на ринку; забезпечення доступу до фінансових, матеріальних, інформаційних ресурсів; сприяння реалізації кооперативними організаціями міжнародного

кооперативного принципу «автономія і незалежність», а також контроль за дотриманням кооперативними організаціями чинного законодавства.

При цьому дисертація Алхасова Саміра Яшар огли є самостійним науковим дослідженням. Воно містить нові концептуальні підходи, важливі теоретико-методологічні та прикладні результати.

Повнота висвітлення сформульованих у дисертації

положень, висновків і рекомендацій в опублікованих автором працях

Основні положення дисертації опубліковані в 14 наукових працях, з них:

5 статей у фахових виданнях за переліком ВАК України, в т.ч. 2 статті у періодичних виданнях іноземних держав; 7 праць у збірниках за матеріалами конференцій.

Обсяг друкованих робіт та їх кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук.

Автореферат за своїм змістом ідентично відображає зміст, структуру, основні положення, висновки й пропозиції, що містяться в дисертаційній роботі.

Теоретичне і практичне значення отриманих результатів

Теоретичне і практичне значення отриманих результатів полягає в теоретичних узагальненнях, комплексному аналізі, а також розробці організаційно-економічних та методичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності державного регулювання кооперативного сектора економіки.

Основні положення дисертації, висновки та пропозиції були надані: Центральній спілці кооперативів Азербайджану «Азеріттіфаг» (Azərıtıttıfaq) у формі проекту Національної стратегії розвитку кооперативного сектора економіки; Асоціацією розвитку сільської місцевості Полтавщини Головному управлінню агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації щодо вироблення критеріїв для отримання державної підтримки

сільськогосподарськими обслуговуючими кооперативами. Положення дисертації використовуються Полтавським регіональним центром досліджень і сприяння розвитку кооперації Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Асоціацією кредитних спілок Полтавської області.

Науково-методичні розробки використовуються при викладанні навчальних дисциплін «Теорія та історія кооперації», «Кредитна кооперація», «Споживча кооперація», «Сільськогосподарська кооперація» і «Міжнародний кооперативний рух» у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» і Азербайджанському університеті кооперації, що засвідчено відповідними довідками.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, здійснене Алхасовим С. Я. огли, слід висловити й окремі зауваження.

1. У дисертації крім кредитних, сільськогосподарських та споживчих кооперативів, діяльності яких дано належну оцінку (розділ 2), неодноразово згадуються житлові, гаражні та садові кооперативи (див. с. 29, 88, 89 та ін.). Це є цілком логічним, адже всі вони об'єднуються поняттям «кооперативний сектор національної економіки. Проте, у розділі 2 відсутній аналіз основних показників їхньої діяльності.

2. Потребує пояснення положення SWOT-аналізу (таблиця 2.20; с. 112) «Паніка вкладників банків», включена до підрозділу «Загрози». А саме – яку загрозу для кредитних спілок становить паніка серед вкладників банків?

3. На сторінках 99-101 підряд подано таблиці та рисунки з показниками щодо діяльності споживчої кооперації Азербайджану. При цьому вони не супроводжуються відповідними коментарями автора.

4. Зміст дисертації свідчить про те, що автор пропонує застосувати в українській практиці основні напрями, розробленого ним проекту «Національної стратегії розвитку кооперативного сектора економіки». Проте, потребує уточнення, у якій мірі названа Стратегія може бути застосована для розбудови кооперативного сектора Азербайджану.

5. Редакційне оформлення пункту 10 загальних висновків дисертації чітко не відображає результатів проведеного автором дослідження.

Проте, висловлені зауваження мають рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки роботи як ґрунтового дослідження, що характеризується науковою новизною, і має практичну цінність.

Загальний висновок

Дисертація Алхасова Саміра Яшар огли на тему “Державне регулювання кооперативного сектору національної економіки” присвячена з’ясуванню сутності та основних підходів до організації державного регулювання кооперативного сектору економіки. В ній запропоновано новий підхід щодо розв’язання наукової проблеми, зокрема, здійснено розробку практичних рекомендацій щодо формування ефективної політики державного регулювання кооперативного сектору національної економіки.

На основі зазначеного вище можна зробити висновок про те, що дисертація “Державне регулювання кооперативного сектору національної економіки” є цілісним, самостійним і завершеним дослідженням, що за змістом, структурою, обсягом та оформленням цілком відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Алхасов Самір Яшар огли – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент –
перший проректор Львівського
торгівельно-економічного університету
доктор економічних наук, доцент

М. Ю. Барна